

VROUWELIJKE PARTNERS IN DE TOP ADVOCATUUR

Onderzoeksgegevens

Onder wie: partners van de 30 grootste advocatenkantoren in Nederland

Gezocht: 3 vrouwelijke en 3 mannelijke partners per kantoor, voornamelijk werkzaam binnen de rechtsgebieden ondernemingsrecht of bank- en effectenrecht

Gevonden: niet alle kantoren hebben 3 vrouwelijke partners. De onderzoeksgroep omvat daarom 80 vrouwelijke partners en dus ook 80 mannelijke partners. Het overgrote deel werkt binnen de gestelde rechtsgebieden

Door wie: onderzoeksbureau Heliview, in opdracht van Legal People

Wanneer: oktober/ november 2007

N.B.: de resultaten van dit onderzoek zijn gepresenteerd op de 'International Round Table for Female Partners' op 15 november 2007.

Doel van het onderzoek

Bij de visie op de toekomst van de advocatuur is de toename van het aantal vrouwen een belangrijke factor. De meeste onderzoeken over dit onderwerp richten zich op studenten, stagiaires en medewerkers. Legal People heeft onderzoek gedaan onder partners. Slechts 12% van de partners bij de grote kantoren is vrouw. Wij hebben met dit onderzoek in kaart willen brengen of er al dan niet verschillen zijn tussen vrouwelijke en mannelijke partners. In de manier waarop zij het partnerschap hebben bereikt en de manier waarop zij het nu invullen.

Het onderzoeksbureau Heliview ondervroeg 80 mannelijke en 80 vrouwelijke partners van de 30 grootste advocatenkantoren in Nederland. Ruim tweederde van hen werkte mee aan het onderzoek. Graag delen wij de resultaten van dit onderzoek met u. Wij bieden u in dit boekje een groot aantal feiten. Wij bieden u geen allesomvattende conclusie. Immers, de conclusies die uit deze feiten kunnen worden getrokken en de acties die er aan gekoppeld kunnen worden, zullen per individu en per kantoor verschillend zijn.

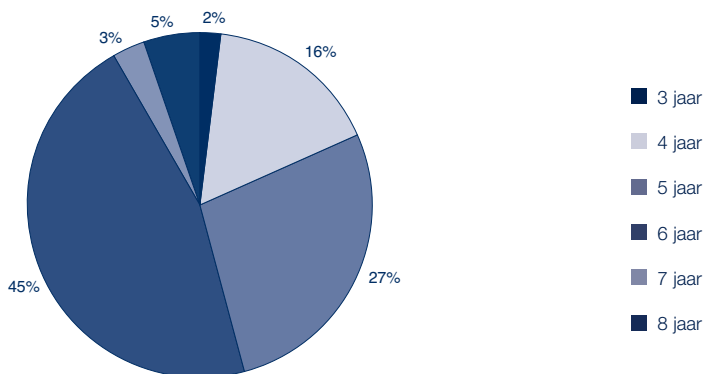
Wij hopen dat deze informatie kantoren kan ondersteunen bij het beter begeleiden van vrouwelijk talent in het traject naar partnerschap. Uiteraard zijn wij beschikbaar als er vragen voortkomen uit dit onderzoek of als u uw conclusies wilt toetsen.

Met vriendelijke groet, namens Legal People,
Sylvia den Engelsens
managing partner

Inhoudsopgave

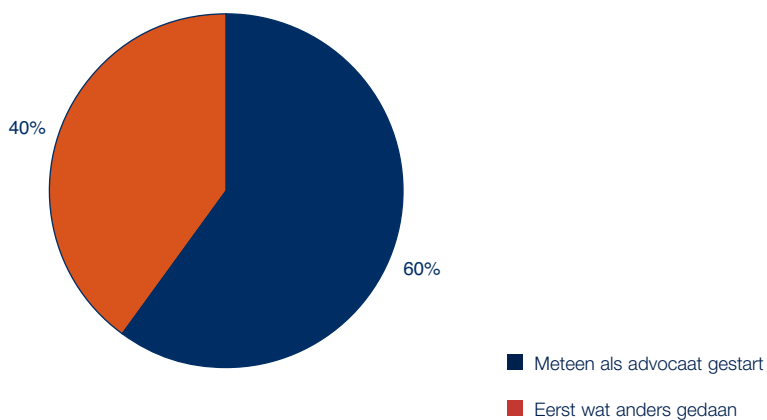
1.	Achtergronden partners	7
	<i>Afronding rechtenstudie en aanvang loopbaan</i>	7
	<i>Werkzaamheden in het verleden</i>	11
2.	Achtergronden advocatenkantoren	13
	<i>Aantal werkzame advocaten binnen kantoor</i>	13
	<i>Samenwerkingsverbanden met het buitenland</i>	13
	<i>Gehanteerde systemen met betrekking tot partnerschappen</i>	15
3.	Partnerschappen	17
	<i>Aandeel partnerschap</i>	17
4.	Zorgtaken en werkdruk	21
	<i>Kinderen</i>	21
	<i>Zorgtaken</i>	21
	<i>Full-time/part-time</i>	23
	<i>Loopbaanonderbrekingen</i>	25
5.	Nevenfuncties en toekomstplannen	27
	<i>Nevenfuncties</i>	27
	<i>Toekomstplannen</i>	29
6.	Onderzoeksverantwoording	31
	<i>Responsoverzichten</i>	31
	<i>Gehanteerde gedragscodes</i>	31

Hoeveel jaar heeft u over uw rechtenstudie gedaan?

Basis: Alle respondenten. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

Bent u direct als advocaat gestart, of heeft u eerst nog iets anders gedaan?

Basis: Alle respondenten. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

1. Achtergronden partners

Afronding rechtenstudie

Gemiddeld hebben de huidige partners 5,5 jaar over hun rechtenstudie gedaan. In totaal heeft 8% van de partners zeven jaar of langer nodig gehad om de rechtenstudie af te ronden, waar 18% de studie binnen vier jaar tot een goed einde bracht.

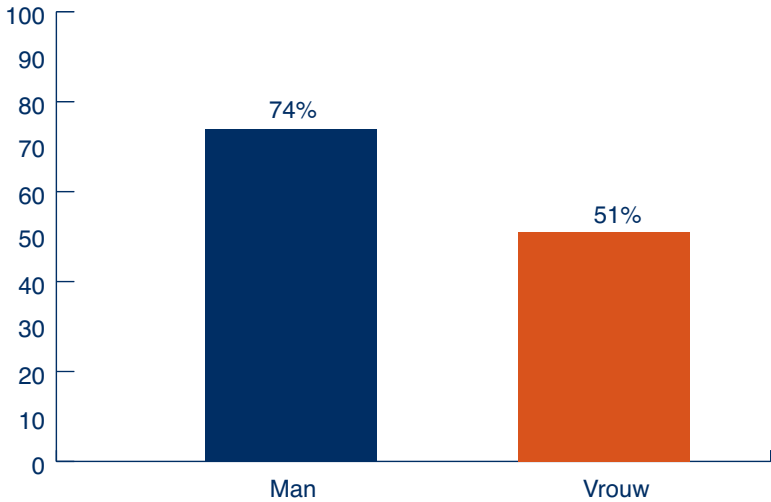
Het verschil tussen mannelijke en vrouwelijke partners is op dit punt nihil: respectievelijk 5,5 en 5,4 jaar gemiddeld.

De periode waarin de partners hun rechtenstudie hebben afgerond varieert van 1978 tot en met 1999, waar men tussen 1979 en 1999 als advocaat is gaan werken.

Aanvang loopbaan

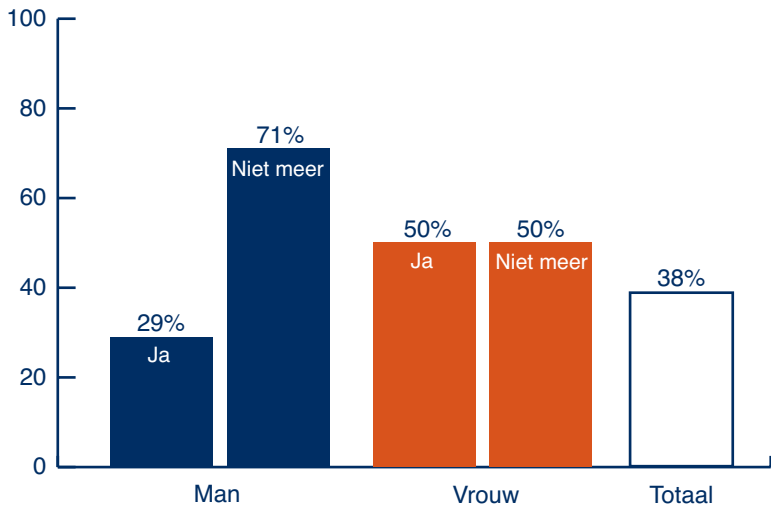
31% van de partners heeft altijd als advocaat willen werken. Dat wil zeggen dat bijna zeven op de tien partners (69%) niet altijd heeft gedacht als advocaat aan de slag te zullen gaan. Van de mannelijke partners zegt 28% altijd al advocaat te hebben willen worden, waar 35% van de vrouwelijke partners dit aangeeft. De vrouwelijke partners lijken dus eerder bewust voor ogen te hebben gehad advocaat te willen worden.

Ik heb altijd al partner willen worden.

Basis: Alle respondenten. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

Bent u nog werkzaam bij uw eerste kantoor?

Basis: Alle respondenten. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

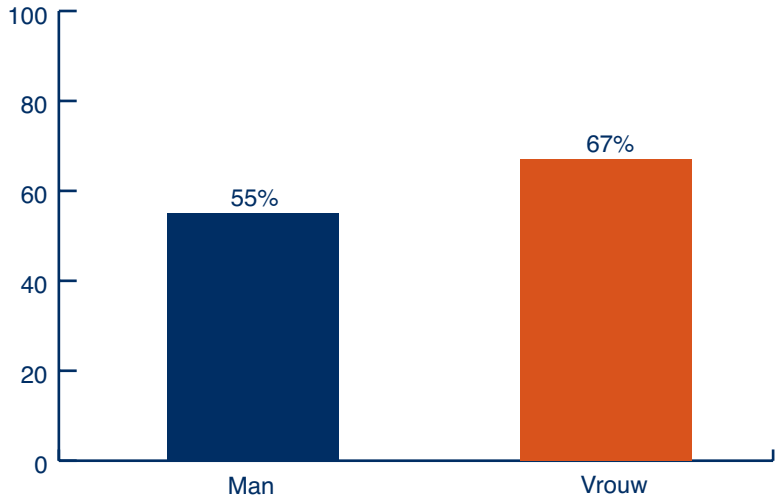
64% van de partners was op het moment dat men als advocaat startte reeds bewust bezig met het bereiken van het partnerschap. Het verschil tussen mannen en vrouwen is hier opvallend groter: 74% van de mannen geeft aan altijd al partner te hebben willen worden, waar 51% van de vrouwelijke partners dit aangeeft.

Er is ten aanzien van dit laatste aspect sprake van een significant verschil tussen mannelijke en vrouwelijke partners: mannen hebben vaker bewust een carrière als partner voor ogen.

Van alle ondervraagde partners werkt 38% nog steeds bij het advocatenkantoor waar men begonnen is als advocaat. Binnen de grotere kantoren, waar meer dan honderd advocaten werkzaam zijn, ligt dit percentage opmerkelijk hoger.

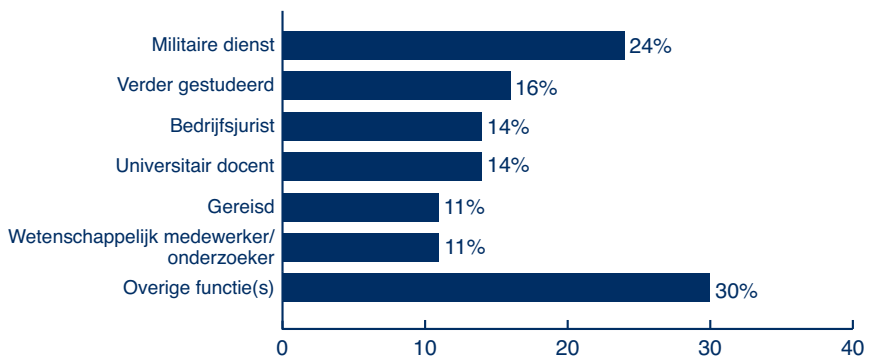
Worden de mannelijke en vrouwelijke partners op dit aspect vergeleken, dan valt op dat slechts 29% van de mannelijke partners en liefst 50% van de vrouwelijke partners nog immer werkzaam is bij het advocatenkantoor waar men het eerst in dienst is getreden. Dit verschil is statistisch significant. Vrouwelijke partners lijken loyaler aan hun eerste werkgever dan mannelijke partners.

Ik ben na mijn studie meteen gaan werken als advocaat.

Basis: Alle respondenten. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

Wat heeft u gedaan voordat u als advocaat bent gestart?

Noot: Meer antwoorden mogelijk.

Basis: Alle respondenten die eerst nog wat anders hebben gedaan voordat zij als advocaat zijn gestart.

Bron: Heliview Research / oktober 2007.

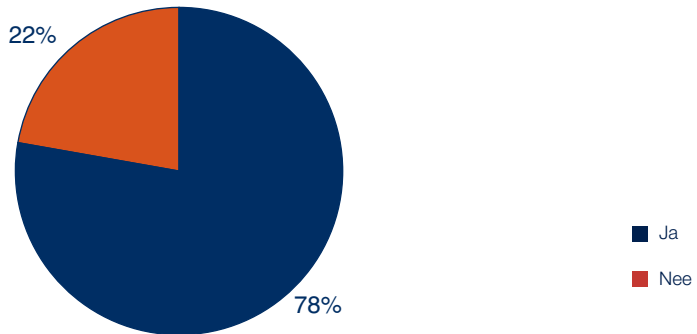
Werkzaamheden in het verleden

Van de advocaten is 60% direct na de rechtenstudie als advocaat aan de slag gegaan. De overige 40% heeft eerst andere activiteiten ontplooid. Van de vrouwelijke afgestudeerden begon 67% meteen te werken als advocaat. Onder hun mannelijke collega's bedraagt dit aandeel 55%.

De genoemde activiteiten zijn te verdelen in zes verschillende categorieën: militaire dienst (38%), vervolgstudie (24%), doceren (11%), onderzoek (11%), reizen (8%) en het werken als bedrijfsjurist (14%).

Mannelijke partners waren (uiteraard) vaak belast met de dienstplicht, waar vrouwelijke partners voor een vervolgstudie kozen.

**Bestaat er binnen uw kantoor
een samenwerkingsverband met het buitenland?**

Basis: Alle respondenten. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

2. Achtergronden advocatenkantoren

Aantal werkzame advocaten binnen kantoor

Gemiddeld werken er 128 advocaten binnen de kantoren waar de ondervraagde partners werkzaam zijn. De kantoren hebben een minimale omvang van 34 advocaten en een maximale omvang van 280 advocaten.

De part-timers blijken met name werkzaam te zijn in de gemiddeld wat kleinere advocatenkantoren.

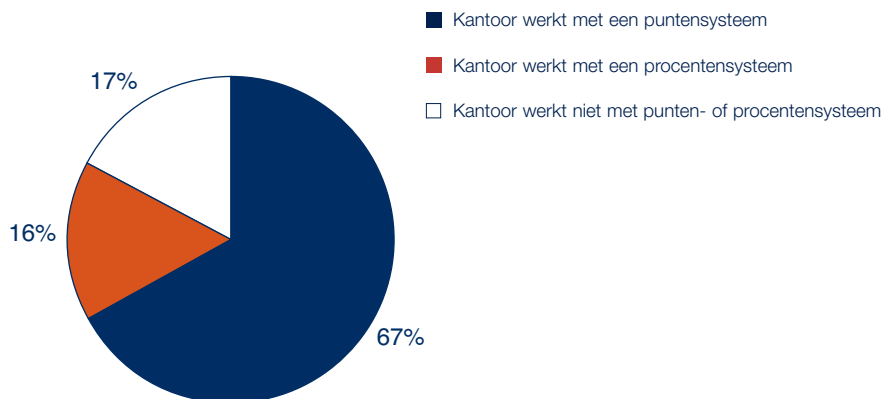
Er zijn geen grote verschillen waarneembaar in de omvang van de kantoren waar mannelijke en vrouwelijke partners actief zijn.

Samenwerkingsverbanden met het buitenland

Liefst 78% van de kantoren kent op enigerlei wijze een samenwerkingsverband met buitenlandse advocatenkantoren.

Binnen kantoren met 100 of meer werkzame advocaten ligt dit percentage nog wat hoger: 85%.

Werkt uw kantoor met een puntensysteem of procentensysteem?

Basis: Alle respondenten. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

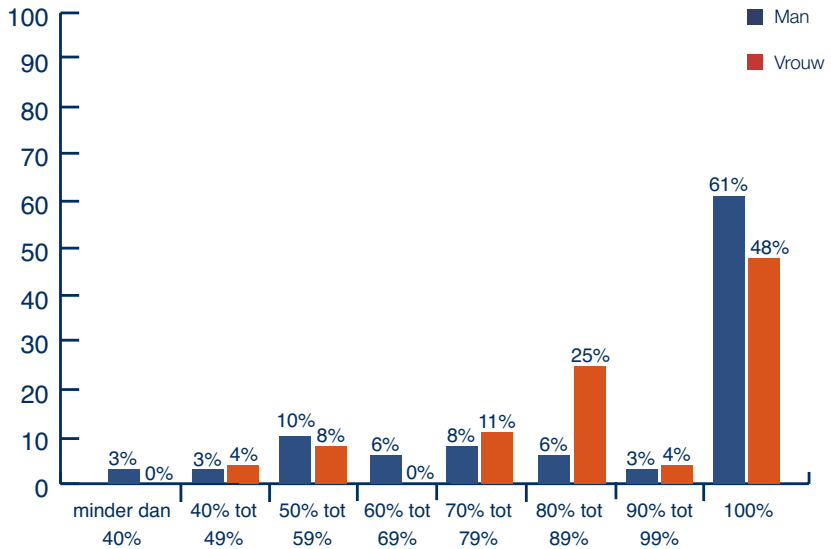
Gehanteerde systemen met betrekking tot partnerschappen

83% van de partners is werkzaam binnen een advocatenkantoor waar een puntensysteem, dan wel een procentensysteem wordt gehanteerd met betrekking tot het partnerschap.

Met betrekking tot deze partnerschappen werkt ongeveer tweederde van de kantoren met een puntensysteem (67%). Eén op de zes kantoren (16%) werkt met een procentensysteem en de resterende 17% van de advocatenkantoren werkt niet met één van de beide typen systemen.

De kantoren waar de mannelijke en vrouwelijke partners werkzaam zijn, verschillen hierin nauwelijks van elkaar.

Voor hoeveel procent bent u partner?

Basis: Alle respondenten. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

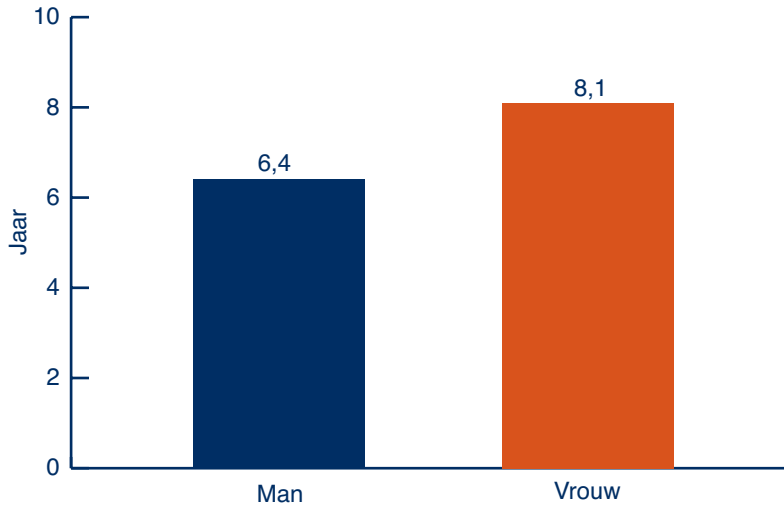
3. Partnerschappen

Aandeel partnerschap

Gemiddeld is men voor **85%** of 85 punten partner. **38%** van partners heeft aangeven momenteel voor 100% partner te zijn. Onder het aantal mannelijke partners van dit percentage blijken significant meer 100%-partnerschappen voor te komen dan onder de vrouwelijke partners (mannen: **61%**; vrouwen: **48%**).

Een logisch beeld dat naar voren komt is dat full-timers vaker voor 100% partner zijn, dan partners die in een part-time dienstverband werkzaam zijn.

Hoe lang heeft u er over gedaan om 100% partner te worden?

Basis: Respondenten: partners werkzaam binnen een kantoor waar men niet direct partner wordt.

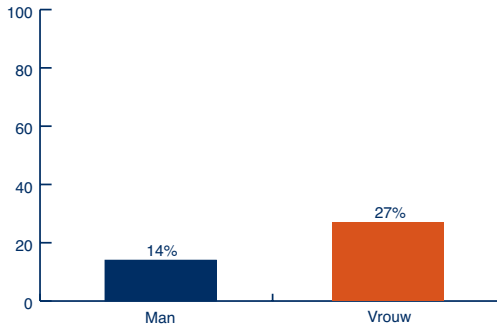
Bron: Heliview Research / oktober 2007.

De 38% van de advocaten die heeft aangeven voor 100% partner te zijn deden er gemiddeld 7 jaar over om deze positie te bereiken, al varieert dit sterk. Zo zijn er partners die onmiddellijk 100% partner waren, terwijl er ook een partner is die vijftien jaar actief is geweest alvorens voor 100% partner te worden.

Gemiddeld deden de vrouwelijke “100% partners” er 8,1 jaar over om binnen het partnertraject tot 100% te komen. De mannelijke partners werden beduidend sneller voor 100% partner. Het gemiddelde bedraagt hier 6,4 jaar.

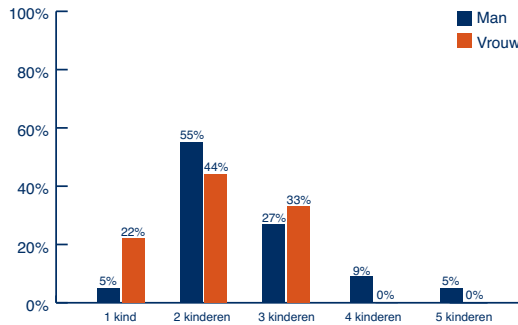
Opmerkelijk wordt dit als we deze uitkomsten koppelen aan die op pagina 9, waar blijkt dat 71% van de mannelijke partners een overstap heeft gemaakt naar een ander kantoor, daar waar 50% van de vrouwelijke partners dit heeft gedaan.

Ik heb geen kind.

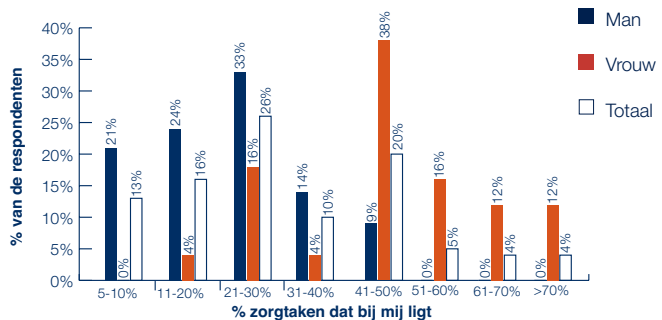
Basis: Alle respondenten. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

Hoeveel kinderen heeft u?

Basis: Alle respondenten die hebben aangegeven kinderen te hebben.
Bron: Heliview Research / oktober 2007.

Percentage van de zorgtaken dat bij mij ligt.

Basis: Alle respondenten die hebben aangegeven kinderen te hebben.
Bron: Heliview Research / oktober 2007.

4. Zorgtaken en werkdruk

Kinderen

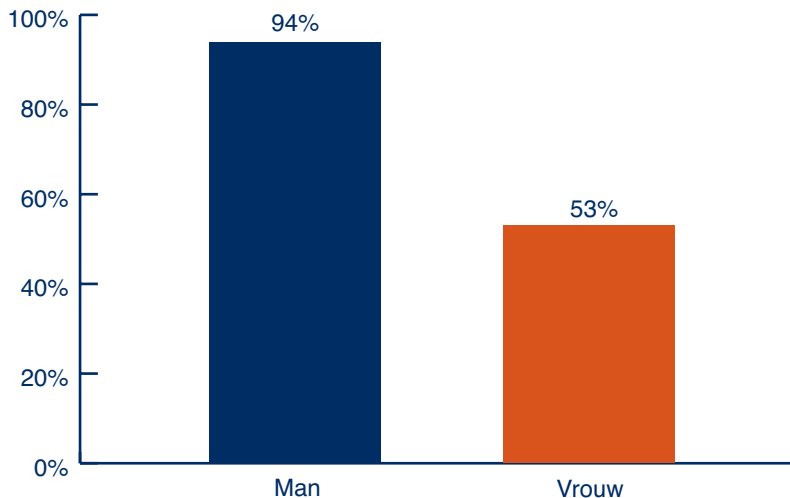
Binnen de gehele onderzoeksgroep (mannen én vrouwen) is het gemiddeld aantal partners met minimaal 1 kind **81%**. Als we echter een onderverdeling maken, blijkt dat **86%** van de mannen kinderen heeft en **73%** van de vrouwen. Dus bijna twee keer zoveel vrouwen (**27%**) als mannen (**14%**) is kinderloos. Van de **81%** van de partners met kinderen, heeft meer dan zeven op de tien partners (**72%**) twee of meer kinderen.

Vrouwelijke partners hebben maximaal 3 kinderen. **9%** van de mannelijke partners heeft 4 of 5 kinderen.

Zorgtaken

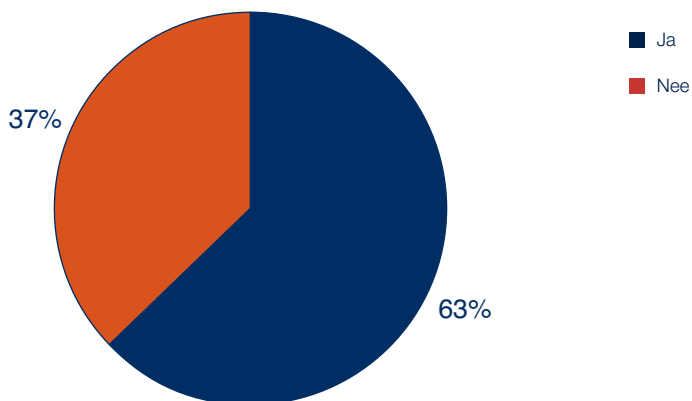
Op het punt van de verdeling van de zorgtaken tussen mannen en vrouwen komt een klassiek beeld naar voren: van de mannelijke partners heeft bijna **80%** maximaal **30%** van de zorgtaken op zich genomen. Geen enkele mannelijke partner is belast met meer dan **50%** van de zorgtaken voor de kinderen. Onder vrouwelijke partners ligt de verdeling van de zorgtaken beduidend anders: bijna **80%** voert de helft of meer van de zorgtaken uit.

Ik werk full-time.

Basis: Alle respondenten. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

Wordt er bij part-time werken reductie aangebracht op uw partnerdeel?

Basis: Alle respondenten die part-time werken. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

Full-time/part-time

Van de mannelijke partners werkt **94%** full-time, waar **53%** van de vrouwelijke partners dat doet.

In de praktijk werkt slechts **3%** van de full-timers gemiddeld veertig uur per week. De anderen zitten (ver) boven dat gemiddelde.

Het gemiddeld aantal uren dat mannelijke en vrouwelijke partners met een full-time dienstverband wekelijks werken verschilt niet significant van elkaar. Mannelijke partners werken gemiddeld 56,3 uur en vrouwelijke partners 55,8 uur.

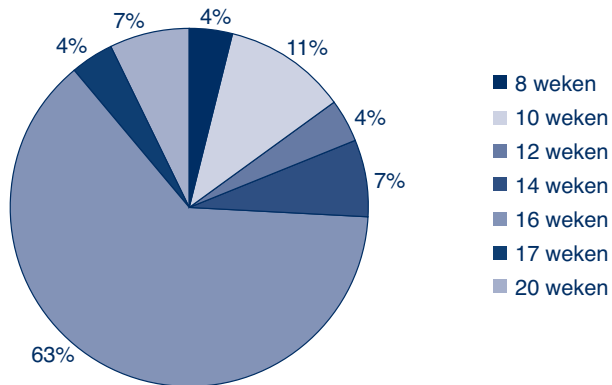
Ook onder de partners die part-time werken bedraagt het daadwerkelijk aantal uren dat gemiddeld wekelijks wordt gewerkt, beduidend meer dan contractueel is vastgelegd.

Gemiddeld dient men wekelijks officieel 32 uur te werken, terwijl dit in de praktijk neerkomt op gemiddeld ruim 46 uur per week. Dit betekent dat part-time werkende partners gemiddeld bijna anderhalf keer zoveel uren maken dan contractueel is vastgelegd.

Partners die part-time werken is gevraagd in hoeverre er om die reden reductie op hun winstdeel is aangebracht. In **63%** van de gevallen blijkt dit daadwerkelijk het geval te zijn. De reductie bedraagt minimaal **5%** en maximaal **30%**.

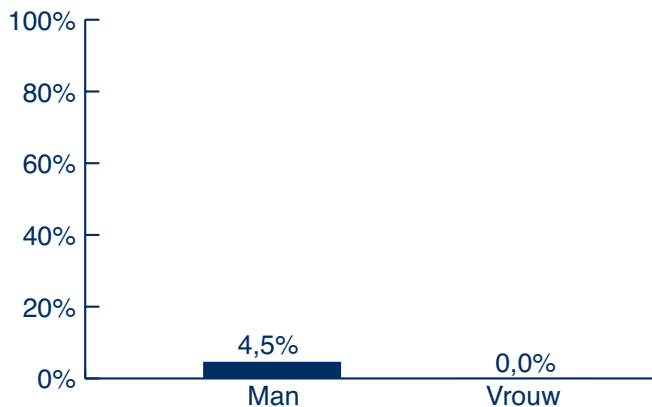
Gemiddeld wordt een reductie van circa **17%** aangebracht.

Hoeveel weken zwangerschapsverlof heeft u opgenomen?

Basis: Alle vrouwen met kinderen. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

Hoeveel weken heeft u ouderschapsverlof opgenomen?

Basis: Alle respondenten met kinderen. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

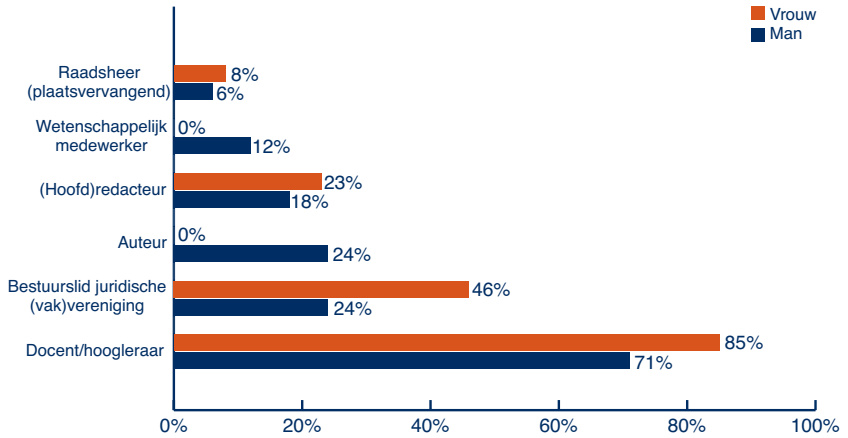
Loopbaanonderbrekingen

Slechts 1 op de 20 partners heeft ooit een sabbatical genomen, met een gemiddelde duur van 4 maanden. Het inlassen van een sabbatical is met andere woorden geen gemeengoed onder de partners.

Wat wel een directe aanleiding vormt om een periode te stoppen met werken is het krijgen van kinderen. Alle vrouwelijke partners met kinderen zeggen zwangerschapsverlof te hebben opgenomen, in tijdsduur variërend van 8 weken tot 20 weken. Gemiddeld namen de vrouwelijke partners voor elke zwangerschap 15 weken verlof op.

Slechts 4,5% van de mannelijke partners met kinderen geeft aan een periode ouderschapsverlof te hebben opgenomen. Geen enkele vrouw heeft naast zwangerschapsverlof ook ouderschapsverlof opgenomen. Verreweg de meeste mannelijke partners werken dus gewoon door nadat een kind is geboren.

Juridische nevenfuncties

Basis: Alle respondenten met een juridische nevenfunctie. Noot: Meer dan één antwoord mogelijk.

Bron: Heliview Research / oktober 2007.

5. Nevenfuncties en toekomstplannen

Nevenfuncties

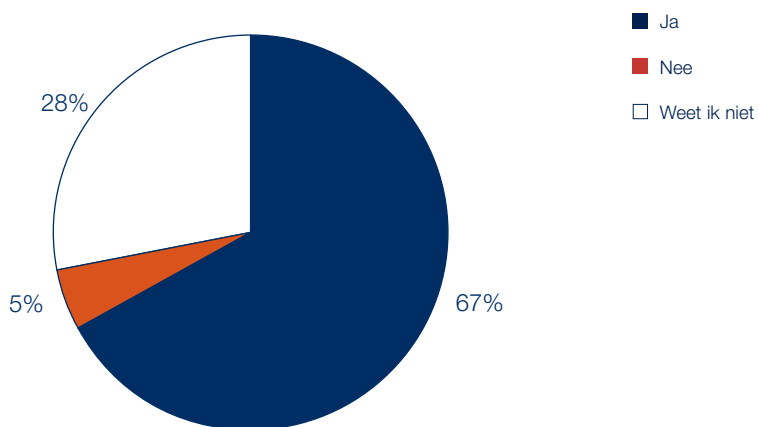
Bijna zes op de tien partners (58%) vervult één of meerdere nevenfuncties naast hun beroep als advocaat. 39% van de partners doet dit niet en de overige 3% houdt dit liever voor zichzelf.

Onder vrouwelijke partners bedraagt dit percentage liefst 68%, waar 54% van de mannelijke partners minimaal 1 nevenfunctie uitvoert naast hun werkzaamheden als advocaat. Dit hangt mede samen met het feit dat meer vrouwelijke partners geen full-time dienstverband bekleden. Onder part-timers vervult maar liefst driekwart van de ondervraagden een nevenfunctie, waar dit aandeel onder full-timers 55% uitmaakt.

De aard van de nevenfuncties verschilt. Zo geeft 72% van de partners die nevenfuncties bekleden, aan dat het gaat om een maatschappelijke nevenfunctie. Een minder groot aandeel van de partners vervult een juridisch inhoudelijke nevenfunctie: 62%. Nog eens tien procent van de partners vervult een nevenfunctie van een andere aard, zoals nevenfuncties op het gebied van ondernemerschap en sport. Vrouwelijke partners bekleden relatief vaak nevenfuncties op het maatschappelijke vlak.

Opvallend is het feit dat geen enkele vrouw wetenschappelijk medewerker is (t.o. 12% van de mannen) of auteur (t.o. 24% van de mannen). Ook valt op dat beduidend meer vrouwen (46%) bestuurslid zijn van een juridische (vak)vereniging dan mannen (24%).

Denkt u dat u over vijf jaar nog partner bent?

Basis: Alle respondenten. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

Toekomstplannen

Tweederde van de partners denkt over vijf jaar nog steeds partner te zijn, 28% geeft aan het nog niet te weten en 5% geeft aan niet te verwachten over vijf jaar nog partner te zijn.

Wanneer de twijfelaars buiten beschouwing worden gelaten en uitsluitend de partners worden meegenomen die een duidelijke keuze maken, dan blijkt dat 94% van de partners denkt over vijf jaar nog altijd partner te zijn.

De vrouwelijke partners verwachten vaker te zullen stoppen met hun werkzaamheden als partner dan hun mannelijke collega's: 11% van de vrouwelijke partners verwacht over vijf jaar geen partner meer te zijn.

Onder de mannelijke partners is dit aandeel slechts 3%.

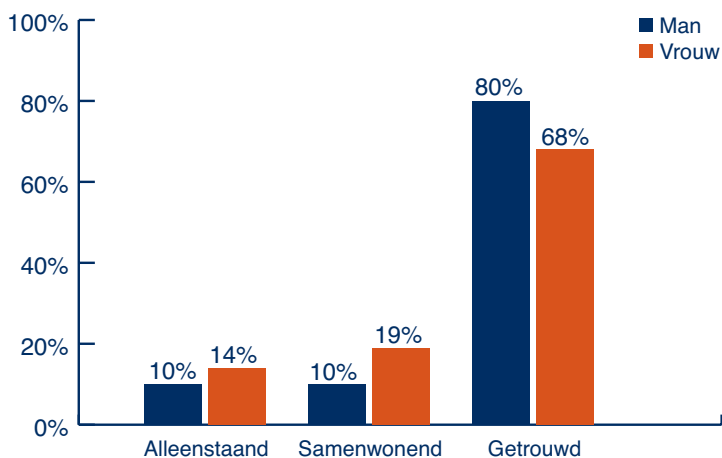
Responsoverzicht

Geslacht	Percentage
Man	57,6%
Vrouw	42,4%
Totaal	100%

Leeftijd	Percentage
33-40 jaar	38,0%
41-45 jaar	28,3%
46-50 jaar	25,0%
51-54 jaar	4,3%
Wil leeftijd niet zeggen	4,3%
Totaal	100%

Burgelijke staat	percentage
Alleenstaand	10,9%
Samenwonend	13,0%
Gehuwd	71,7%
Wil burgerlijke staat niet vrijgeven	4,3%
Totaal	100%

Burgerlijke staat

Basis: Alle respondenten. Bron: Heliview Research / oktober 2007.

6. Onderzoeksverantwoording

Responsoverzichten

Van het totaal aantal partners dat heeft meegewerkt aan het onderzoek is 58% man en 42% vrouw.

De leeftijden van de deelnemers lopen uiteen van 33 tot 54 jaar. Verreweg het grootste aantal deelnemende partners is jonger dan 50 jaar oud.

Meer dan zeven op de tien respondenten is getrouwd. De overige partners zijn alleenstaand of wonen samen.

Gehanteerde gedragscodes

De interviews zijn uitgevoerd conform de gedragscodes van ESO-MAR en MOA (MarktOnderzoekdAssociatie) voor marktonderzoek en de WBP (Wet Bescherming Persoonsgegevens).

Dit betekent ondermeer dat er geen informatie kan worden geleverd over wie wat heeft geantwoord.

In de introductie van de vragenlijst is ook in het bijzonder benadrukt dat de privacy van de respondenten gewaarborgd zal worden.

